

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՈՐԱԳՐԱԳՈՅՑ

2. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան	500	դր.
Վեցամսեայ	250	"
Շուամսեայ	150	"
Հրատարակման արկ.	20	"

Բաժանորդագրութիւն
ամեն ամսոյ 1 ևս

100 ՓԱՐԱ

Fondateur
M. MAMOURIAN

Directeur-Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN

„Arévelian Mamoul,
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

100 ՓԱՐԱ

Օրաթերթ ազգային եւ քաղաքական

ՈՐԲԱՆՈՑ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Վերջին օրերը իրարու վրայ հասնող լուրերը և արտաքին աշխարհի մէջ կատարուած դէպքերը, ամենու ուշադրութիւնը դարձուցին հեռաւոր հորիզոններ, շուրջը տեսնուող սպառնալիք մը, այնպէս որ ներքին կարգ մը ան միջակայն հարցեր բարձր թողի մնացին, մինչդեռ եթէ մանրագնի քննութեան մը բովէն անցնենք զմեզ շահագրգռող օրուան հարցերը, անոնցմէ ունենք ուղղակի առնչութիւն ունին մեր հայրենիքին ապագայ սերունդին հետ:

Որբանոցներու մասին հակիրճ տեսութիւն մը ընելու հարկին տակ կ'զբտնուինք, ներկայելու համար այդ հաստատութեանց վիճակը, որ հեռի է նախնիների ընտանիքի:

Երբ մեր երկսեռ որբանոցները շուրջ երկու տարի առաջ բացուեցան, իզմիլի Հայութեան բոլորին ուշադրութիւնը անոնց վրայ կեդրոնացաւ և ամեն ոք մասնաւոր պարտականութիւն մը կ'համարէր իր կարելիութեան սահմանին մէջ, անոնց օգնելու և օժանդակելու բարոյական և մանուսկոյ նիւթով:

Դժբաղդաբար, ինչպէս ամեն առթիւ գիտել տուած ենք, այս առաջին և, ևս ուր մարի, յետոյ, այժմ կ'տրիւ կատարուող անտարբերութիւն մը, հետաքրքրուող, հարցնող չկայ թէ որբանոցները ի՞նչ վիճակի մէջ կ'գտնուին և ինչպէ՞ս կ'մատակարարուին:

Այս անտարբերութեան մէջ եթէ ժողովուրդը յանդիման մը ունի, այդ յանդիմանը մասամբ կրնանք թեթեւցած համարել. նկատի առնելով այն անուղղակի ու վերջին պարագաներու մէջ ուղղակի գործուած սխալները, որոնք զերթէ պատճառ դարձան տիրող անտարբերութեան և անմեկնելի ուժացման:

Երբ «Հայրենիքի Տուրք»ի հաստատման խնդիրը մէջ տեղ գրուեցաւ, քանի մը ծանօթ անձնավորութիւններ բացէ ի բաց յայտարարեցին թէ կարելի չէ տարեկան 200 հազար ոսկի հաւաքել, այսինքն շարաթական 4000 ոսկի, բայց անոնք՝ որոնք հարկը հազարներու վրայ զաղափար չէին ունեցած, կարեւորութիւն չտուին եղած փաստացի մէջբերումներուն և շարունակեցին այդ դորձը, որ այսօր սկսած է կաղու և սահմանափակուիլ որչա՞ր շրջանակի մը մէջ:

Մինչդեռ եթէ ազգային կալուածներու հասոյթները յատկացուէին ազգային հակազդէի տակ գտնուած երեք հաստատութեանց, վարժարաններու, Հիւանդանոցի և Առաջնորդարանի, և եթէ անոնց չբաւէր այդ հասոյթը և բաց մը երեւան դար, շատ դիւրին կերպով կրնար դոցուիլ:

Կ'ենային որբանոցները, որոնց համար որոշ արգելափակումներէ գանձուելիք գումարներով լիովին պիտի կրնային անոնք մատակարարուիլ, իսկ բացառիկ պարագաներ ներկայացած ժամանակ, ինչպէս կ'ըլլար նախապէս, բացառիկ հանգանակութիւններով կարելի կրնար ըլլալ իզմիլի դուրս հասցնել փափաքուած գումարները:

Այս դրութիւնը անտես առնուեցաւ և նորութիւն մը ստեղծել փափաքեցան, Պոլսոյ օրինակին հետեւելով, մինչդեռ այսօր գաղտնիք մը չէ, որ Պոլսոյ մէջ ալ, գրեթէ վիժած կրնայ նկատուիլ «Հայրենիքի Տուրք»ի դրութիւնը:

Անուշա Քաղ. Ժողովը և նորնոր Առաջնորդը, երբ իր պաշտօնին գլուխը անցնել պիտի խորհին պատշաճ ու գործնական կարգադրութեամբ մը կ'անհաւաքելու ջանքով, եթէ հնարաւորութիւն կայ, «Հայրենիքի Տուրք»ի խնդիրը և կամ ստեղծելով նոր ձեւ մը, կամ վերահաստատելով նախկին դրութիւնը և Ազգային Տուրք մը հաստատելով, ինչպէս գոյութիւն ունէր ժամանակին, հաւասարակշռուելու համար այն բացերը, որոնք կրնան յառաջ գալ ազգային արկի մատակարարած երեք հաստատութեանց մէջ:

Իսկ իզմիլի Հայութեան բոլոր ուշադրութիւնը և ոյժ պէտքէ դարձնել որբանոցներու վրայ, որպէսզի ոչ միայն կարելի ըլլայ այժմու որբերն ու որբուհիները մտքով ու մարմնով առողջ պահել, այլ նաեւ բազմացնել անոնց թիւը, ամեն կարելի մէջոցներով, և փոխանակ 3.4 հարիւրի աւելիին հոգը ստանձնել:

Մեր ստացած ստոյգ տեղեկութեանց համեմատ, Ա. Կ. Ու. Վարչութիւնը, եթէ իրաց այս անկերպարան վիճակը շարունակել, չպիտի յաջողի տարեկան վերջ շարունակել իր ստանձնած պաշտօնը, սրովհետեւ, աւելորդ է ըսել, իր հասոյթի բոլոր աղբիւրները ցամաքած են և որդեգրութիւններէ գրեթէ անհշուտ գումարներ կ'գանձուին, որովհետեւ ժողովուրդը «Հայրենիքի Տուրք»ը վճարելով, այլեւ ուրիշ ազգային հաստատութեան մը դրամ տալ աւելորդ կ'համարի, և իրաւունք ալ ունի, որովհետեւ իրեն յայտարարուեցաւ թէ իր տուրքը վճարելէ յետոյ այլեւ ոչ մէկ անդամ իրմէ նպաստ չպիտի խնդրուի:

Մինչդեռ ամեն օր ահանաւան կ'ըլլանք նորանոր հանգանակութեանց, որոնց ոչ ծայր կ'ապառի և ոչ զլուխը:

Ենթ ժողովուրդը իր իրաւունքին մէջ գտնուիլ կ'կարծէ, բնականաբար որբանոցներու վարչութիւններն ալ իրենց իրաւունքին մէջ կ'գտնուին Ազգ. Կանց Որբանոցի վիճակը յայտնի է, որբուհիները պատահած են գրեթէ որ անօթի անկողին մտած են, Որբանոցի խնամակալութիւնները հրաժարական տալու ստիպուած են թէ դրամի չգոյութեան և թէ այնպիսի թերիմացութիւններէ, որոնց թուումն մասնացը այս սխալին մէջ յարմար չենք գտնուիլ ընել:

Իսկ, ինչպէս վերեւ շեշտեցիք, եթէ մինչեւ Յունիսի սկիզբը Ա. Կ. Որբանոցի ամսական ծախսը պիտեւէն կանոնաւորել հնար չըլլայ, չենք գիտեր թէ ի՞նչ բաղդի վիճակուիլ պիտի ստիպուին որբերը:

Իզմիլի պաշտօնական մարմիններու և նախապէս հայութեան համար խիստ պատուաբեր պիտի ըլլար որբերու ու որբուհիներու անխնամ ու փողոց մնալու այս հեռապատկերը՝ ահա այս հեռապատկերը գնելով հասարակութեան աչքին առջեւ:

Կուսեան աչքին առջեւ, այժմէն կ'հնչեցնենք ահագնաբար, որպէսզի կարելի համարուած բոլոր միջոցները այժմէն ձեռք առնել խորհին, և չարիքը արմատէն խցնել:

Ինչպէս ամեն տեղ, նմանապէս իզմիլի հայութեան համար նուիրական պարտականութիւն մը պէտք է նկատուի մեր որբերու ապագայի հոգատարութիւնը:

Հայրենասիրութիւնը՝ բազմակողմանի է և չամփոփուիլ տանկ պղատնական սխալ, բողոքներ, պաշտօնունք, լռին կամ արտայայտիչ ցուցամուտներէն բնութեւնը:

Գործնական հողի վրայ, ամեն հայ իր հայրենիքի սէրը կրնայ ցոյց տալ իր աչքին ու թէին տակ գտնուած որբերու հոգատարութեամբ, անոնք հայրենիքին համար զոհուած հայերու մնացորդներն են, և ապագային անոնք պիտի ըլլան մեր հայրենի օժանդակներու վառ մնացուի և մեր հայրենիքին անվթար պահպանումին հզօր սատարները:

Բայց այդ բաղդաւորութիւններուն համար ինչպէ՞ս մենք այսօր հարկ եղած ապագատանքը, նոյնիման չունենանք, եթէ յաճախ չառնենք կարելի ամէն զորհրդութիւններ, թերացած պիտի ըլլանք մեր հայրենասիրութեան մէջ, որ սոսկ գեղեցիկ բառ մը ըլլալէ տարբեր նշանակութիւն մը չպիտի ունենայ:

Հ. Մ.

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԵՑ

Հոգ. — Որբանոցի րեկերութեան անգամահիւրը իրենց պատճառաբանելով հրաժարականը ներկայած են Ազգ. Վարչութեան:

Անցեալ օր կ'ըսէին թէ անոնք կատարած էին իրենց պաշտօնին և պատրաստ էին հրաժարուիլ, ահա այսօր ի ձեռին ունին այդ հրաժարականը:

Կարծեմ աւելի շատ է աղջկանց որբանոցի ներքին ու արտաքին խնդիրներուն միջամուխ եղանակները թիւը յան թէ ազգին կողմէ որոշուած և վարուած ամսական թղթագրամներ թիւը, եթէ փոխանակ տեղումներ կամ անգամահիւր, վարժարաններ ու սպասարաններ գտնուի, որոնք գտնուին, չեմ կարծիք որ այսքան աղմուկի տեղի տուէր և ամեն բան կ'ստանար իր բնական վիճակը:

Քաղ. Ժողովը անուղղակի տեղի առաւ այս հրաժարականին, թերեւ իրաւասութիւնը կ'գործադրէ, բայց այդ բոլոր իրաւունքները կ'կորցնէր, այն վայրկեանին, ուր անոնց երկու տղաներ մտիկ ընելու, միակողմանի ձեռք մը կուտար:

Նպատակ չունիմ հրաժարող սիրունները և օրորողները պաշտպանելու: Միշտ ջանադիր եղած եմ կ'ընէի, կ'ըսէի ըսաւներէ հեռու մնալու, անոնք կրնան ժողովներու տեղ իրաւունք մտնուիլ, նոյնիսկ իրարու աչք հանել, իմ կարողութիւնս վեր է այդ գլուխ կնային կուտի միջամուխ ըլլալ և այսքան տարիներէ յետոյ միակողմանի պատելու դժբաղդութիւնը ունենալ:

Ոչ, այս չէ նպատակս, և կ'զարմանամ թէ ինչպէս կ'յանդգնի Քաղ. Ժողովը, այդ կուտներուն եթէ իրական են, ինչպէս հաւատած են իրեն, — մէջ մտնել և անոնց ներքին անհամաձայնութիւններուն առեւտրովարժուելու մը կամ անորհնակի մը շատ գիւրտութեամբ և հաշտութեամբ կերպով կարողադրուելով խնդիր մը համար:

Այս առթիւ փոփոքելի պիտի ըլլար մէջ տեղ գնել այն պայմանագրութիւնը, եթէ գոյութիւն ունի, որ

կնքուած է նախորդ բարեփոխական Յովհան վրդ. և որբանոցի նախկին տեսչուհի Տիկին Ընտրվուտի միջեւ, հասկնալու համար թէ, չորս կողմէն այդ որբանոցին ներքին խնդիրներուն ունեցութիւնը ընելու արտօնուած ըլլալ կարծողներու իրաւասութիւններն չեն ուր կ'երթայ և ուր կ'վերջանայ: Եթէ Հոգ. — Որբ. և հրաժարումով որբուհիները աւելի լաւ պիտի խնամուին, ուտեն ու հագնուին, ըսելիք չունիմ և կ'ապաւստ արդիւնքին:

ԵՍ

ԿԱՐՍԻ ԱՆԿՈՒՄԵՆ ԱՌԱՋ

ԶԻՆ. ՆԱՄԱԿ ՄԸ
ԹԻՔԱԳՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆՑ՝ ՄԱՍԻՆ

ԹՈՒՐԲ ԲԱՆԱԿԸ ԼԱԻ ԶԻՆՈՒԱՍ
ԵՒ ԼԱԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱՍ ԷՐ

Կարէ չընէ 10 Հոկտ. 920

Երկու օր է միւսնոյն գիրքի մէջ եմ և կ'օգտուիմ հանգամանքէն տեղեկացողներու ձեռք, տալով մի քանի կարեւոր տեղեկութիւններ մեր հաւաստակորդին ոյժերու և ծրագրի մասին: Իսկ որպէսզի այդ ծրագրին աւելի պարզ ըլլայ ձեռք համար, կ'ընեմ անկէ թէ որոնցմէ է կազմուած թիւը՝ յամի բանակատեղին և ինչ ոյժեր կ'ունենանցած է մեր գիտացը:

Երբ մենք ձուլաւ մը մեկնէինք, ամբողջ Հայաստանի մէջ այն լուրն էր տարածուած, թէ թշնամի ուժերը անկախակերպ են, քիչ են թուով, չունին զինամթերք, թույլ է հագուած ու սպառազինուած և որ կազմուած է գլխաւորապէս քրդական և տաճկական հրոսախումբերէ:

Բայց յետագայ մեր հետախուզութիւնն ու թշնամիին յառաջադրած յանձնարարներն հետ անմիջական շփումն ու շարք մը կռիւները ցոյց տուին որ այդ այդպէս չէ:

Թշնամիին սպալակոյտը կազմուած է էնվէր փաշայի հին փորձուած ըսպաններէ:

Զօրք բաւական լաւ է հագուած, սպառազինուած է ամենակատարեալ ձեւով, ունի ստաւառակներ, շատ մեծ թիւով թիզանութիւններ և գնդացիներ:

Զինուորները մեծ մասամբ Կէլիպօլսի տաճկական զօրաբաժինէն են, իսկ մնացածը զանազան գունդերէ: Բոլորն ալ կրթուած, բոլորն ալ գեր-

Յունաստան՝ այս քաղաքական ներքին փոփոխությունները չկրնոր իր մեծ հայրենասերին կիրառած փառաշեղ պատմական դերը վար իշխել, չկրնոր կուտակցական անարդարանալի և անխորհուրդ ուղղությունը մը ընդունել և բնականաբար պիտի հպատակի որոշուած կարգ ու սարքին և ընդհանրապէս յառաջ պիտի տանի քաղաքականութիւնը մը՝ որ Յունաստանի փառքը և ոյժը պիտի կազմէ քաղաքակիրթ ազգերու շարքին վրայ:

ԿԱՐՍԻ ԱՆԿՈՒՄԻՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԼԱՒ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԵՋ

Պաթում.— Կարսի անկումը սխալ մեկնութիւններու տեղի տուած է և կարծել տուած է թէ Հայ բանակը իր պարտականութիւնը չէ կատարած: Ասիական տալ կազմ է անշուշտ Կարսի խիստ շուտ անկումին պատճառով: Ասիական ճիշտ չէ սակայն: Հայկական բանակը կռուեցաւ մինչև վերջը հերոսաբար և թշնամին ետ մղուելու վրայ էր, երբ թիկունքին մէջ գտնուող թաթարական շրջանները ապստամբեցան:

Այդ ըմբոստութիւնը մասնաւորաբար Աղապապայի շրջանին մէջ խիստ ընդարձակ եղաւ: Այնպէս որ հայկական բարձր հրամանատարութիւնը ստիպուեցաւ մաս մը ոյժեր ետ քաշել ռազմական տիրոջ ըմբոստութիւնը զսպելու համար: Թուրքերը օգտուեցան տեղիէն և յարձակման սկսան:

Հայկական զուգորդը կռուեցան մինչև իրենց վերջին փամփուշտը և քաշուեցան այն առին միայն երբ կացութեան փոփոխութիւնը ամեն յոյս կորսուեցաւ: Հայ զինուորներու բարոյական կորուստը միշտ բարձր կը մնայ և Հայաստանի մէջ ոչ ոք կը հաւատայ Թուրքերու կողմէ պարտադրուած զինադադարին: Թուրքերը օգտուեցան իսլամներու ըմբոստութիւնէն, գրաւելու համար կարգ շրջաններ: (Երկիր)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԺՆԴԱԿ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԵՐՋ Ի ՎԵՐՋՈՅ ՔԵՄԱԼԱԿԱՆՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ԶԱՌՈՂԻՆ

Հայաստան դժուակ օրեր կ'անցնէ: Քէմալականներն ու Պոլսեցիները կրկին յարձակած են անոր վրայ երկու կողմէ և կարեւոր քանի մը քաղաքներու անկումէն ետքը, կ'ըսուի թէ մայրաքաղաքն ալ պարպուած է: Եթէ այս յարձակումը յաջողութեամբ վերջանայ, ապա հետեւեալը պիտի ըլլայ իրագործուի: Պոլսեցիներուն և Քէմալականներուն միջև Անատոլիոյ ճամբով երկար առանցք է վեր ծրագրուած Միութեան: Դաշնակիցները միշտ նպատակ ունեցած են անկախ Հայաստան մը հիմնել Ասիական Թուրքիոյ և Կովկասի միջև: Ինչպէս նաև ուզած են քաշալերել անկախ պետութիւնները Կովկասի մէջ: Միւս կողմէ պոլսեցիներն ու Քէմալականները միշտ բաղձացած են այս քաղաքականութեան արգելք ըլլալ, և ոյժով անկախ Թուրքիա մը կազմել պոլսեցիք ըլլալու պայմանով:

Ասորպէս ըսելով պոլսեցիները յաջողութիւնէն ետք, Պոլսեցիներուն ծրագիրը եղած է Անատոլիոյ մէջ Թուրքերուն հետ ձեռք ձեռքի տալ այս յարձակողական քաղաքականութիւնը առաջ տանելու համար: Պոլսեցիները վրաստանի և Պաթումի մէջ առ այժմ բոլորակապ միայն ընելով բաւականացած են և առաջին առթիւ իրենց առջև գտնուող տառաշին խոչընդոտը՝ Հայաստանը բնաջինջ ընել ուզած են:

Ասոր անմիջական հետեւեալը կ'ըլլայ Կովկասեան միւս տէրութիւններուն գոյութեան և անկախութեան վտանգը Երբ վրաստան իր սահմանազուլիսին վրայ յարձակող Ասորպէս մը և յաջորդող Թուրքիա մը կ'ունենայ, թէ ինքը և թէ Պաթում մեծ դժուարութեանց կը բաղխին: Այս կացութիւնը կարելի չէ թեթևութեամբ գիտել Տարակոյս չկայ որ վերջ ի վերջոյ Պոլսեցիներուն ու Քէմալականները պիտի ձախողին, բայց անոնց ժամանակաւոր յաջողութիւնները անդամանելի են, և, ներկայ պարագային Հայաստանի վիճակը եւ զերական է:

Քէմալի այս երկրորդ յարձակումը ցոյց կուտայ թէ Քէմալ իր ընթացքին համար չի զոյժար և թէ համաձայնութեան քաղաքակիրթ ուժերէն աւելի ուստ անխիղճականութեան ուժերու վրայ դրած է իր յոյսը, Քէմալ իր թանկագին զինակիցներուն հետ կրնայ պահ մը Հայաստանը կործանել, բայց անոր պատրաստած կործանումը՝ Թուրքիոյ կործանումն է:

(Օ. Նիւ)

ԵՐԵՒԱՆԻ ԱՆԿՈՒՄԸ

Երեկ Աթէնքէ քաղաքս հասնող հեղինակաւ թերթերը կը գուժեն նաև Երեւանի անկման լուրը:

Եթէ Հայկ. կառավարութիւնը Կարսի անկումէն ետք զինադադարի բանակցութեանց սկսած է, ինչու՞ Երեւան ևս մտնել ուզած ըլլան Քէմալականները, տիրացատրելի կը մնայ: (Մ. Ս.)

ՎԷՆԻԶԷԼՈՍ ԵՒ ԾՈՎ. ԳՈՒՆՏՈՒՐԻՍԹԻՍ

Մ. Վենիզէլոս ընդունուած է ծով. Գունտուրիսթիսի կողմէ, որուն հետ երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է:

Խառնակալը վերջին ծայր հետաքրքրութեամբ հարցումներ ուղղած ու տեսակցութիւններ ստացած է կացութեան վերաբերեալ:

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Քէմալի հետ բանակցութիւնները, Թրքան մամուլին մէջ բուռն արտայայտութեանց առարկայ եղած է: Այսու հանգերձ կառավարութիւնը մեծ վերապահութեան մը ցոյց կուտայ և կ'ողբալանայ, բանակցութիւններու ներկայ վիճակին վրայ զեկոյցներ հաղորդելու:

Միւս կողմէ, մեծ պատուիրակութեան մեկումը յետաձգուած է անորոշ ժամանակի մը համար:

Մ. Քէմալի մօտ կառավարութեան ներկայացուցիչը իզգէթ բաշա Էնկիւրի հանելով ընդունուած է Քէմալի կողմէ, որուն ներկայացուցած Բ. Դուան հայեցակէտը և ներկայ վիճակին հրկարաձգումէն յառաջ գալիք վտանգը, Քէմալի պատասխանը դեռ չէ հասած Պոլսի Այսուհանգերձ այնպէս կը նկատեն թէ իզգէթի առաջնութիւնը զատապարտուած է ձախողելու: Արդարեւ Էնկիւրիէ հասած լուրերը ոչ մէկ յոյս կուտան համաձայնութեան:

Քէմալականներու յաջողութիւնները Հայաստանի դէմ մեծ ուրախութիւն պատճառած է Թուրք թերթերուն որոնք տարապայման յոյսերով կ'օրօրուն կարգ մը թերթեր կը յաւակին իսկ ըսելու թէ հայերու դէմ Քէմալի աարած յաղթութիւնները, պիտի կրնայ ազդել Սէլիի զաշնադրին վերաբնութեան ուսույն խոյն իսկ կը պահանջեն կառավարութիւնէն զիմուններ կատարել այս մասին Գաշնակիցներու մօտ:

ԲԱՆԱԿԻՆ

Ընտրութեանց պայքարը լրացած ըլլալով, իբրեւ վերին հրամանատար կուտող զօրքին, շերմագին պարտք կը համարիմ խորհուրդ տալ հրամանիս տակ գտնուողներուն, որ իրենց գործերով զբաղելով, հեռի մնան ամեն տեսակ քաղաքական վիճաբանութիւններէ: Պէտք չէ մոռնալ թէ իր վերջին փորձէն յետոյ ջախջախուած թշնամին կը գտնուի մեր դռներուն մօտ և պատրաստ է օգտուիլ մեր ամենափոքր անհամաձայնութենէ, խոյսնալու համար վայրենարար իւրացնելու համար ձեր արեւով և այնքան զոհողութիւններով ձեռք բերած ազգային գորաւոր իտէալը:

Ընտրութեանց վերջնական արդիւնքներէն յետոյ պատրաստ ենք ամենքս ալ հնազանդիլ օրինաւոր կառավարութեան, որ պիտի կազմուի քաղաքականութեան համաձայն և նուիրուելով մեր պարտականութեան, զօրացնենք այս կառավարութիւնը, զիմագրելու համար արտաքին վտանգներու, ձեր հայրենասիրութեան վրայ յենլով, համոզուած եմ, որ ազգային բանակը կազմողներէն ոչ մէկը դուրս պիտի ելնէ պատուոյ և պարտականութեան ուղիէն:

3. 16 Նոյ. 1920

Սպարապետ Լ. Ե. ԲԱՐՍԻԼԵՎՈՐՈՒԼՈ

ՎԷՆԻԶԷԼՈՍ ԿԸ ՀՐԱԺԱՐԻ

Նախկին վարչապետ Պ. Վենիզէլոս իր հրաժարականը ներկայացուցած է խնդր. ծով. Գունտուրիսթիսի, յայտարարելով որ կը մեկնի Եւրոպա և որոշած է այլևս միջամտիլ չըլլալ քաղաքականութեան, խնդրելով որ այլևս իր մէջ որեւէ խորհուրդ չսպասեն:

ՏԵՃԼԻ ՄԵՃԼԻ ԿԱՐԾԻՔԸ

«ՏԵՃԼԻ ՄԵՃԼԻ» մեկնելով Լուկանօի մէջ Գոսթանթինի Բօթականտին և Ոթէթի կողմէ անգլ. մամուլ ուղղուած հեռագրները կ'ըսէ:

«Հիւլէն ընտրութիւններու արդիւնքը լրանալու վրայ է, եթէ Վենիզէլոս չահի, Գոսթանթին բոլորովին պիտի գրկուի իր գահէն: Եթէ Կունտարիս անցնի կառավարութեան գլուխ, կարելի է Գոսթանթինը մտիկ ընէ, բայց հաշիւ պիտի տեսնէ համաձայնականութեան և Յունաստանի զրացնելու հետ:

Հիւլէն ժողովուրդը լաւ գիտէ թէ Գոսթանթին ալ Գիւրմանիոյ գործակալն է, ինչպէս էր արդէն երբ 1917ին Ջուրիքիա եկաւ և երբ Յունաստան Գաշնակիցներու կողքին պատերազմի մասնակցեցաւ: Գոսթանթինի խնդիրը կախում ունի Յունաստանի շահերէն և իր Գիւրմանիոյ հետ յարաբերութիւններէն:

ՀԵԼԼԷՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

Կառավարութիւնը իր նախատեսութիւններուն մէջ խառնած ըլլալով և առանց սպասելու խորհրդարանի բացումին, պիտի սպասէ արդիւնքներու կեդրոնացման և անմիջապէս իշխանութիւնը պիտի յանձնէ ժողովուրդին կողմէ ցոյց տրուած գահիճին:

ԱՆԳԼԻՍԻՑ ԴԵՍՊՈՒՆԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

Աթէնքի Անգլիոյ ներկայացուցիչը մեկնած է Յունաստանէ, այս մեկնումը ընտրութեանց արդիւնքին իբրեւ հետեւեալ կը համարուի:

Մ. ՎԷՆԻԶԷԼՈՍ ԻՐ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒՆ

Մ. Վենիզէլոս գեկոյցով մը խորհուրդ կուտայ իր բարեկամներուն, կէտ առ կէտ հետեւիլ կառավարութեան սահմանադրական տեսակէտներուն և հանդարտ ըլլալ:

ԻՐԼԱՆՏԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ

Ցրովինէն կը հաղորդեն թէ, Իրլանտի ինքնավարութիւն տալու համար, Բրիտանական կառավարութեան տուած որոշումը, երբեք գոհացում չէ առած անիշխանականներու փափաքին, որոնք վճռապէս սրտած են իրենց ձայնարար շարունակել Իրլանտի կատարեալ անկախութիւնը ձեռք բերելու նպատակաւ:

«Համ-Ուլ»-ի օրինագիծը, այնպէս ինչպէս ենթադրուած է խորհրդարանին, արդարեւ ըստ անիշխանականներու, Իրլանտական ժողովուրդին բացարձակ անկախութեան իրականացումին մասին ոչ մէկ նշան չի տու: Այդ օրինագիծը իր խորքին մէջ ուրիշ բան չէ, բայց եթէ անգլիական կառավարութեան մէկ փորձը, օտարներու աչքէն ծածկելու համար իր ճշմարիտ յաւակնութիւնները, որոնց նպատակն է Իրլանտեան պահել քաղ. գերութեան մը մէջ:

Արդ անիշխանականներու պայքարը բացէ ի բաց անշատողական հանգում մը: Երբ մը ունի, առանց ունէ համաձայնութեան հզոր մը ունենալու:

Անգլ. մամուլը կը յայտարարէ թէ, Անգլիոյ համար անկարելի է թողուլ որ իր կողքին հիմունի անկախ պետութիւն մը, որ ապէ գտն թշնամական յաւակնութիւններ պիտի տածէր հանդէպ Մ. Բրիտանիոյ: Այս տեսակ լուծման մը ստեղծելիք վտանգը այնքան ակնհայտ է, որ Անգլիոյ չի կրնար, ոչ մէկ պարագայի մէջ ներել անիշխանականներուն իրենց փորձերուն անշատողական ուղղութիւն մը տալու:

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ԴԱՏԱՍԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Իզմիր բնակող Աֆիօ, Դարահի, արացի Մարի Գունտուրիսթիսի կողմէ՝ խորհել խնդրելու անուն անձի դէմ Դատաւար, Խորհրդոյս առջև բացուած ամուսնալուծման դատը ի բացակայութեան իշխանին քննուած և Խորհել, Խնդրեցիկներ, նախապէս Պոլսի Հայ օրիորդի մը հետ ամուսնացելու ըլլալուն հակառակ՝ Սուրէն Ալքրապաշեան անունը առնելով, հոս իզմիր վերոյ իշխալ Մարիի հետ պատկուած ըլլալը հաստատուած ըլլալով Խորհուրդն չեղեալ նկատած է Բ. պապը որով լուծած է կրկնամուսնութիւնը:

Ուստի ներկայիս կը հաղորդուի ինչեալ Խորհելի, հրաւիրելով զինքը, որպէսզի եթէ ունէ զիտուութիւն ունի, հրատարակութեան թուականէն մինչեւ 30- օր ներկայացնէ Խորհրդոյս, հակառակ պարագային տրուած վճիռը վերջնական պիտի նկատուի:

ԴԱՏԱՍ. ԽՈՐՀՐԴՈՒԴ

(Կնէ)

16 Նոյեմ. 1920

ԱՅՄՈՆ ԳՐՈԳԵԱՇՈՐԵԱՆ

ՎԿԱՅԵՆ ԱՍԱՄՆԱՐՈՅԺ

Իր արուեստը Բարիկ կատարելագործելով, երկարամիայ փորձառութեանը շնորհիւ, կատարելապէս կը գոհացնէ իրեն զիմող ամենադժուարահաճ յաճախորդներն իսկ. չափաւոր գիներով կը պատրաստէ բնականին յար և նման ճաշակաւոր ու զիմացկուն ակունդներ (ոսկիէ, բլաթիէ, քաւիչուէ ևլն.):

Ամենաստատիկ ցաւող ակաւները երեք անգամ գարմանելով վերջնականապէս կը բուժէ և կը լիցնէ:

Ուրախ օրեր կէսօրէ վերջ ժամը 3-5 ձրի տոտմահանութիւն:

Մաքրութիւն և հաւանիսական միջոցներ կատարեալ:

Դիմել Գոնաքի զիմաց Էվլիսպատէ պանդոկին 8-9 թիւ գարմանատունը:

ՀԱՅ ԶԱՅՆ

Տէր և Տնօրէն. — Ս. Կէպէնլեան
Բաժնեգէն տարեկան 800
Հասցէ փոստարկ 62 Ատանա

ՀԱՐԱՊԱՐԱԿ

Փ. — Բեռ	
Հանած	486
Նիւ—Սօրք	69)40
Բարիզ	8.12 1)2/40
Հոռոմ	5)40
Արէնք	)40
Պիլի	)40
Վիլնիւս	
Հւլանտա	43)40
Բզմար	
Անգլիական	480
Տօլար	135
Տիրանք	8 20/40
Հիւր Իտալի	4 38/40
Տրախմի	
Հէյ	1 36/40
Բուպի	120
Մարք	1 32/40
Բուրոն	11/40
Ուկր	535)40
Նաբոլէոն ոսկի	460)40

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՕՐԱՍՏՈՒՆԵՐՈՒ

Հասած են շատ չքեղ և լաւագոյն օթոմոտիլներ եւրոպական գանազան գործարաններու և ի մասնաւորի

ԼԱՆՏԻՆ

Օթոմոտիլ մը շատ չքեղ և տակունի կը ծախուին նաեւ կառքերու քառալուէ տնիւներ

Անգլիէ Բիլի

Դիւնի 28 թ. Կիւլ Փողոց, Պոն Մարշի գիմաց:

ՋՐՕՍՏԱՄԻՐՆԵՐՈՒՆ

ԱՅՈՒՆ ԼՈՍՏ

Հայ յաճախորդներէն սիրուած Բըրէմէրի նախկին սպասարկուներէն (սէրվիթէօր)

ԵԱՐԱԼՄԳՅ ԵՐԱԼՄԳՅԻՍ

Կը ծանուցանէ Ձեզի թէ այս անգամ Գօգարեանը, Բրաւմիլի կայարանին գիմաց բացած է

ՆՈՐ ՄԻՃԱՐԱՆ "ՄԻՐԱՔԻ" ԳԱՐԵՋԱՐԱՆՆ

տնուելով գրաստիւար մը, ուր պիտի գտնէք կառարեալ մօքրութիւն, եւ բազմապէս սպասարկութիւն և ճոխ ազանդերներու (մէզէ) մատուցում:

Այժմէն վատան եղէք որ ձեր ժաւերը խիստ հաճելի պիտի ըլլան և զուարթ ըսպէնք պիտի աւելնէք այս օրհարանին մէջ:

Տօնական և կիրակի օրերը ԱՆՏՐԻՊՈՒՆ ԵՆԱԳԱՐԽՈՒՄԸ զեղեցիկ կարանք պիտի նուազէ:

Կ. Ս. ՊԱՆԱՊԱՆԵԱՆ

ԱԼԻԻՐԻ ԵՒ ՆՊԱՐԵՂԵՆԱՑ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՅՈՑ ԵՆԱԳԱՐԽՈՒՆ ԳՐԱՐԱՆ ԵՐ ՎԱՄԱՆ ՈՒՄ ՄԵՂՐ. ՄԵՂՐ. ՄԵՂՐ...

Այս շարքի կրեւէն ստացանք թարմ ուն տարաւոր

Մ Ե Ղ Ր

Թող փութան մաքուր ու անուշահոտ սպորանք գրել փափաքողներ

ԵՆԱԳԱՐԱ ԶՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Թ. ՓՍԱԽՆՈՒՏԻ

Ելեկարա ջրարուծութիւնը աշխարհիս բոլոր բժշկներէն կը յանձնարարուի գրծելի հիւանդութիւններու (յօգացու, արթրիթիզմ, միկրէն ևայլն և մասնաւորաբար ջիդերը զօրացնելու համար

Մարմնում (մասած) կը կոտորուի ձեռքով, ամեն տեսակ գործիքներով և փերլերս Ամերիկայէն բերել տրուած յատուկ ելեկարական մեքենայով մը: Հաստատութեան մէջ մասնաւոր անկողիններ կը տրամադրուին անդամաւոր (բարալիթիք)ներու համար

ԳԱՖԵ ԶՈՆ ՊՈՒԼ

(Նախաճառքի դէպք)

Ամսոյ 22ի երեկոյէն սկսեալ սըր-ճարտիս մէջ պիտի նուազէ նուազածներու կարող խումբ մը և հայ օրիորդ մը, Յ. Մարի Պիտի երգէ թէ՛ եւրոպական և թէ՛ թրքական երգեր: Դժ. Պուլի սրճարանին սպասարկութիւն, մաքրութիւն և աղանդերներու պէսպիսութիւնէն զոհ պիտի մնան յաճախորդները:

Պօղոս Կակաչեան

ՆԵՄԱՏԱՍԻՏԱԿՆԵՐՈՒ ՎԱՐՊԵՏ

Գունաստ, Բ. և ամեն տեսակ լեզուներով ու տաւերով կ'ապտարաստէ զեղեցիկ Նշանատախտակներ:

Փափաքողք գիմեն Մարիլեան Տղարան Բառք Եւստի Ելեկարա մէջ

ԺՈՂՈՎՈՐԴԻ ԶԱՅՆԸ

Օրհնէք խաղաղութիւն և հաւաքակցութիւն Տարեկան բաժնեգիր 700 դր:

Ա Ջ Գ

Օ Ր Ե Ք Ե Ր Բ

990 998 Ուսանողք Բ. ՊՈՍՏՈՆ ՄԻՆ

ԼՕՆԺԻՆ

Ամենէն ճշտագրեալ եւ ամենէն տկունը բոլոր ժառանգոյցներուն, ընդհանրապաժ եւ հոյակ համած Անգլոյ, Յրանայի, Ամերիկայի եւ Իտալիոյ մէջ: Ծանած է ճառեակ մնացներէ զաւ

7 ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՄԵԾ ՄԻՃԱՆԱԿ ԻԶՄԻՐԻ ԱՐՇԻՊԵՂԱԳՈՍԻ ԳՕՆԻԱԻ ԵՒ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉ 21 ԻԶՄԻՐ ԶՈՒՆԱ ՊԵՏԵՍԵՐ 21 ՄԻՃՐԱՆ ՌՈՒՄԵԱՆ

Ե Կ Ա Ծ Ե Ն ԵԼԵԲՏՐԱԿԱՆ ԼԱՊՏԵՐՆԵՐ ԵՒ ԲԻԼԵՐ ԱՍԵՐԻԿ. ԸՆՏԻՐ ԿՐԿՆԱԿՕԾԻԿՆԵՐ (ԼԱՍՏԻԿ) ԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ԶՈՅԳԸ 200 ՂՐՈՒՇԻ

ԶԱՐԵՂ ԳԵՈՐԳԵԱՆԻ

ու մէյնէկ գրգանի ելեքարական ԼԱՊՏԵՐ զնեցէք ձեզի նոր Բիլ երով՝ որոնք նոր ժամանած են:

Նոյն վաճառատուն մէջ պիտի գտնէք նաեւ ճաշակաւոր, ու աժան տրոյս զարդի տաւարկներ, եւրոպական Շապիկներ, Գուլպաներ, Պանիւններ, Հովա-նոցներ, Մուշամպաներ ևայլն ևայլն:

ԽԻՍ ԴԻԿՐԱՄԱՏԶԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆԱՑ ԱԴԱՄ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ

ԶՈՒՆԱ ՊԵՏԵՍԵՐ ԹԻ 19

Եթէ մտադրած էք ու ե հազուստ մը շինել իւրից յիշեցէք մեր կնրպատի վաճառատունը, որ միակն է միմիայն իզմիլի տեսակներ պարունակող Անգլիական զուտ բրգէ գանազան գաղմիրներու, սերմերու, վիզօններու, ջուլաքիներու և գանազան կերպաններու, օգտուեցէք միշտ մեր նոր ստացած տեսակներէն:

Փնտուեցէք ԱՐԵԻԵԼԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ

ՊՕՆ ՄԱՐՏԵԻ ԳԻՄԱՑ Պ. ԳՕՍԹԻ ԼՐԱԳՐԱՎԱՃԱՌԻ ԵՆԱՌԻՐԸ

ԿՐԻՍՏԱՆԱԿ ԺԵՏՐՈՒՆ

Ք Լ Է Մ Ա Ն Ս Օ

Գ. ՎԱՆՏԵՒ ՄԷՋ

Ճանչցած էր ամեն կարգի պետերը, էթիէ Արալ և Պլանքի, նա մանաւաճաք այս վերջնոյն հետ էր որ ունէր քաղաքական և փիլիսոփայական յարակից կէտեր: Իր որդւոյն կենսագիրը ներք. ՄԱՐԴԻԱՆԻՐ մը կոչած են զայն: Անտարակոյս այդ, երբ ըսել կուզեն, թէ ան ազատագրուած և կատարելա-գործուած մարդկութեան մը իտէսը ունէր: Սակայն ընդհակառակը, իրա-պէս կատարի մարդատեսաց մըն էր, վաճառի Թիմօն մը, կամ գիւղական Ալեքս մը, որուն մօտ յաճախ բուռն առեւտրութիւններ ի յայտ կուգային, ինչպէս նաեւ վրիժախանձ և նենգա-միտ հեղինակներ: Իր գրադարանին մէջ փափուած և կամ թափառելով ճամբաներու, կածաններու և դաշտե-րու մէջ, իր որդիներուն և կամ իրեն համար վատահելի ունկնդիրներուն հետ ազատ առաքարէզ կուտար անցեալ պատմութեան և կամ օրուայ գէղ-գեղուն և իրողութիւններու մասին իր

գնահատումներուն: Կը սիրէր նաեւ եթէ երբէք բարկացած չըլլար, խօսիլ և խնդրել գիւղական բարքերու վրայ, զոր կը նկատուէր Պալաքեան խո-րունկ գիտողութեամբ և Մօքասանի վճիտ գործութեամբ: Իր մէջ կար խանդավառութիւն և զայրոյթ, և ընկերական անհաճութիւններու հան-գէպ իր արհամարհանքին հետ ի յայտ կուգար նաեւ գրականութեան և ար-ուեստի մասին իր հիացումը: Որքանքն քննարկութեամբ այս մե-նակեացը կարտասանէր Լըզօնդ տը Լիլի մէկ քերթուածը, որուն եզրու-կացութիւնը աղբիւր մըն էր առ մահը: Եւ գուն ով երկնային մահ ուր ամէն ինչ կ'անհետի, Ընդունէ որդիներդ քու աստ-ղազգի ծոցիդ մէջ: Փրկէ մեզ թիւէն, ժամանակէն ու միջոցէն, Եւ տուր հանգիստը զոր կեանք-քնն է խռոված:

Յաճախ մտովի կ'երեւակայեմ յու-զուով վաճառէի այս մենակեացը, որ ամէն եղանակի մէջ, փոքրիկ քայլե-րով կը պտտէր իր դէմէ և միւսմաղ-ձոտ Օպրէին շուրջ, զորը բաճկոնին տակէն ձեռքերը ետին կապած, յարգ-եայ զլիսարի մը գլուխը, խոշոր կօ-շիկներ ոտքը, ածիլուած գէմքով, խորագնին աչքերուն վրայ ակնոց-ները շողացնելով, կէս ժպիտ մը որ կը թափառի խնամքով ածիլուած շրթներուն վրայ: Համայնատարած լուսթեան միջեւ խանդով լեցուն, սիրաբեւաւորուած և վեհերոտ, ոչ շատ համարձակ, և կամ չուզելով բոլոր-վին յափշտակուիլ, այսպէս կատարեց ան իր կեանքի պառոյտը մինչեւ այն օրը, երբ մահը՝ ուրկէ երբէք վախճած էր, եկաւ զայն առնել: Մեր փափա-քին համաձայն որդւոցը բարեպաշտ խնամքովը թաղուեցաւ իր սիրած ազարակին, Գօլմպիէի մէջ անկիւնը: Հոտ կը հանդիս աղբ, բլրակի մը ըս-տորտը զոր ամեն եղանակի ծաղիկ-ները կը զարգարեն:

Պէտք է Պէմօմէն Գլէմանսօի ուսուցումը և մտածման օրինակը զատել իրեն լոյս մը, որ իր որդւոյն կեանքն է լուսաւորած, այն միւս լոյսին հետ, որ իր մօրը գործիք էր, և որուն բովանդակ կեանքը իրենե-րուն հանգէպ սէր միայն եղաւ:

Դ. ԿՍԹՈՐՈՒԹԵՆԸ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒՆ ԽԻՒՆ ԵՒ 1870—71Ի ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ Մ Ե Զ Ե Ն

Ժօրժ Գլէմանսօ իր կրթութիւնը առած է նախ Լիւսէի և յետոյ Նանթի բժշկական վարժարանին մէջ. այն տեսն իր ընտանիքը կը բնակէր Նանթիի Գրեպիօն փողոցը: 1860ին հօր կողմէ էթիէն Արալի յանձնա-րարուելով, կը մեկնի Բարիզ, ուր իր «Գլաթիէ Լաթիէ»ի կեանքը միեւնոյն տեսն թէ ազատ և թէ աշխատաւոր եղաւ իր բժշկական ուսանողութիւնը շարունակելով հանգերձ, կ'սկսի կայս-րութեան ընդդիմադիր գեր մը խա-ղալ, զարոյցին կարգ մը երիտա-սարգներուն հետ: Հոտ է որ կուեն-նայ այնպիսի բարեկամներ որոնց հետ իր ամբողջ կեանքին մէջ կապ-ուած մնաց և կը ճանչնայ կարգ մը երիտասարդներ, զորս պիտի գտնէր աղապային Շարլ Լօնկէ, Բօլ, Լաֆօն, Ժաղար, Բօլ Տիւպուա, Էմիլ Զօլա, Մէլին, Տըլէսգիլիւզ, Շէօրէր. Բէստանք և բազմաթիւ ուրիշներ:

(Շարանակի)